

Markmið námsgreina í 6.bekk

Íslenska

Markmiðum í íslenskunámi er skipt í efnisflokkana: talað mál, hlustun og áhorf, lestur og bókmenntir, ritun og málfræði.

Talað mál, hlustun og áhorf

Að nemandi:

- Þjálfist í að koma fram fyrir stóran hóp og flytja eigin texta og ýmis bókmenntaverk.
- Geti tekið þátt í umræðum og komist að niðurstöðu og rökstutt skoðanir sínar.
- Temji sér að tala skýrt og áheyrilega við öll tækifæri.
- Þjálfist í að hlusta á upplestur á sögum, ljóðum og leikritum.
- Geti nýtt sér myndefni og rafrænt efni á gagnrýninn hátt.
- Þjálfist í að hlusta á umræður, taka þátt í þeim og halda athygli í töluverðan tíma.
- Geti átt góð samskipti, hlustað, gætt tungu sinnar og sýnt viðeigandi kurteisi.

Lestur og bókmenntir

Að nemandi:

- Geti lesið a.m.k. 280 atkvæði á mínútu að vori.
- Geti lesið úr einföldum tölulegum og myndrænum upplýsingum og túlkað þær.
- Geti nýtt sér heimildir úr bókum og fjölbreyttu rafrænu efni.
- Geti beitt nákvæmnislestri, leitarlestri og yfirlitslestri.
- Nái góðum tókum á að greina greina aðalatriði frá aukaatriðum.
- Lesi fjölbreytta bókmenntatexta (gamla og nýja) og læri ákveðin ljóð.
- Læri að þekkja nokkur bókmenntahugtök.
- Skrifi greinagerð um sögu sem þeir hafa lesið (ritdómur).
- Þekki nokkra þekkta höfunda.

Ritun

Að nemandi:

- Skrifi tengda og skýra skrift, nái góðum skrifarhraða og þrói persónulega rithönd,
- Fari eftir helstu stafsetningarreglum og noti hjálpargögn svo sem orðabækur.
- Fáist við fjölbreytileg ritunarverkefni og þjálfist í að skrá atburði úr eigin lífi og fréttum.
- Noti mismunandi stíl m.t.t. efnis og lesanda.

Málfræði

Að nemandi:

- Geri sér grein fyrir að öllum orðum er skipt í flokka eftir formlegum og merkingarlegum einkennum.
- Þekki no., lo., so. og fornöfn og helstu einkenni þeirra.
- Fáist við að fallbeygja orð og fræðast um tilurð þeirra.
- Þekki stofn orða og geti nýtt sér hann við réttitun.
- Geti fundið kyn, tölu og fall nafnorða og lýsingarorða.
- Vinni með algeng orðtök og málshætti.

Erlend tungumál

Námsmarkmið í erlendum tungumálum skiptast í: hlustun, lesskilning, samskipti, frásögn, ritun, menningarlausni og námshæfni.

Enska

Hlustun

Við lok 1. stigs getur nemandi:

- Skilið einfalt mál er varðar hann sjálfan og hans nánasta umhverfi þegar talað er skýrt.
- Skilið það mál sem notað er í kennslustofunni og brugðist er við með orðum eða athöfnum.
- Fylgt meginþræði í einföldum frásögnum um kunnugt efni með stuðningi, t.d. af myndum, hlutum eða líkamsmáli og notað sér upplýsingarnar í eigin verkefni.
- Fylgst með einföldu efni í myndmiðlum og úr heimi dægurmenningar sem er kunnugt út heimi barna og unglunga og greint frá því helsta.

Lesskilningur

Við lok 1. stigs getur nemandi:

- Lesið og skilið stutta texta með grunnorðforða daglegs lífs um efni sem tengist þekktum aðstæðum og áhugamálum.
- Skilið megininntak í stuttum einföldum frásögnum dagblaða, tímarita og netmiðla með stuðningi, t.d. af myndum.
- Fundið afmarkaðar upplýsingar í einföldum texta og nýtt sér í verkefnavinnu.
- Lesið sér til gagns og gamans, stuttar, einfaldar bækur og fræðsluefni fyrir börn og unglunga og rætt efni þeirra með stuðningi kennara eða skólasystkina.

Samskipti

Við lok 1. stigs getur nemandi:

- Haldið uppi einföldum samræðum með stuðningi frá viðmælanda með eðlilegum framburði og áherslum á lykilorðforða og kann að beita algengustu kurteisvenjum.
- Spurt og svarað á einfaldan hátt um það sem stendur honum næst.
- Skipst á upplýsingum og skoðunum við skólasystkini og kennara um efni tengt náminu.
- Tekið þátt í samskiptaleikjum og unnið samtalsæfingar.

Ritun:

Við lok 1. stigs getur nemandi:

- Skrifað stuttan samfelldan texta um efni sem tengist honum persónulega, tengt saman einfaldar setningar, stafsett flest algengustu orðin og notað algengustu greinarmerki, eins og punkta og spurningarmerki.
- Skrifað texta með orðforða úr efnislokkum sem fengist er við með stuðningi frá mynd hlut eða gátlista.
- Lýst í einföldu máli því sem næst honum er, fjölskyldu, áhugamálum, vinum og umhverfi.
- Skrifað einföld skilaboð, smáskilaboð og tölvupóst.
- Samið stuttan texta frá eigin brjósti með stuðningi mynda, hluta, tónlistar o.s.frv.

Frásögn

Við lok 1. stigs getur nemandi:

- Í einföldu máli sagt frá og notað lykilorðaförða sem unnið hefur verið með í viðfangsefnum námsins og beitt eðlilegum framburði og áherslum.
- Sagt frá eða lýst sjálfum sér, vinum, fjölskyldu, áhugamálum og nánasta umhverfi á einfaldan hátt.
- Endursagt og lýst atburðum eða reynslu á einfaldan hátt með stuðningi hluta, mynda, tónlistar o.s.frv.
- Flutt atriði, sagt stutta sögu eða lesið upp eigin texta sem hann hefur haft tækifæri til að æfa.

Námshæfni:

Við lok 1. stigs getur nemandi:

- Sett sér einföld markmið og lagt mat á námsframvindu með stuðningi frá kennara ef með þarf.
- Beitt einföldum námsaðferðum til að auðvelda námið. T.d. nýtt sér titil á texta eða myndir sem fylgja til að auðvelda skilning á inntaki.
- Beitt sjálfsmati sem tengist viðfangsefnum námsins með stuðningi kennara eftir því sem þörf krefur.
- Tengt ný viðfangsefni eigin reynslu og þekkingu.
- Tekið þátt í hóp- og tvenndarvinnu hlustað á og tekið tillit til þess sem aðrir hafa að segja.
- Nýtt sér hjálpartæki, s.s. einfaldar orðabækur, veforðasöfn, leiðréttingarforrit og leitarvélar.

Menningarläsi:

Við lok 1. stigs getur nemandi:

- Sýnt fram á að hann kann skil á ýmsum þáttum sem snúa að daglegu lífi, s.s. fjölskyldu, skóla, frítíma og hátíðum og áttað sig á hvað er líkt eða ólíkt því sem tíðkast í hans eigin menningu.
- Sýnt fram á að hann þekkir nokkuð til ytri umgjarðar menningarsvæðisins, s.s. landfræðilegrar legu, staðhátta og þekktra staða.
- Sýnt fram á að hann þekkir til þátta sem einkenna barna- og unglingamenningu viðkomandi málsvæðis, s.s. söguhetja barnabóka, leikja, söngva og ævintýra.
- Sýnt fram á að hann áttar sig á að mörg algeng orði í erlenda tungumálinu eru lík og skyld öðrum sem hann þekkir.

Dans

Að nemandi:

- Beiti líkama sínum markvisst í dansi sjálfum sér til ánægju.
- Dansi grunnspor í samkvæmisdönsum, gömludönsum og helstu tískudansa.
- Geti sett saman einfalda dansa undir leiðsögn kennara.
- Tjái sig í dansi með hreyfingu, túlkun og tónlist og beiti kurteisisvenjum í dansi.
- Geti unnið sjálfstætt að dansverkefnum, bæði veitt og tekið uppbyggilegri gagnrýni.
- Geti rætt um dans frá persónulegri reynslu.

Heimilisfræði

Markmiðum í heimilisfræði er skipt í undirflokkana matur og lífshættir, matur og vinnubrögð, matur og umhverfi og matur og menning.

Matur og lífshættir

Að nemandi:

- Geti tjáð sig á einfaldan hátt um heilbrigða lífshæti og öðlist þekkingu á helstu hugtökum í næringarfræði.
- Geti farið eftir einföldum leiðbeiningum um hreinlæti og þrif.

Matur og vinnubrögð

Að nemandi:

- Geti með aðstoð matreitt einfalda rétti eftir uppskriftum.
- Þjálfist í vinnubrögðum og meðferð áhalds og tækja.

Matur og umhverfi

Að nemandi:

- Auki þekkingu sína um sjálfbærni, læri að setja viðfangsefnin í samhengi við hana (umgengni, endurnýting, sparnaður) og kynnist helstu umhverfismerkjum.

Matur og menning

Að nemandi:

- Geti tjáð sig á einfaldan hátt um jákvæð samskipti við borðhald, helstu hátíðir Íslendinga, siði sem þeim fylgja og þjóðlegan mat.

Textílmennt

Markmið í textílkennslu eru flokkuð í þrjá flokka, þeir eru: handverk, aðferðir og tækni; sköpun, hönnun og útfærsla; og menningu og umhverfi.

Handverk, aðferðir og tækni

Að nemandi:

- Læri rétt vinnubrögð og notkun handverkfæra í saumastofu og þjálfist í að nota saumavél.
- Þjálfist í útsaumi.
- Læri að hekla loftlykkjur og fastahekl.

Sköpun, hönnun og útfærsla

Að nemandi:

- Geti fjallað um fagurfræði í eigin verkum.
- Geti útfært eigin hugmynd af blaði yfir í striga.

Menning og umhverfi

Að nemandi

- Geti gert grein fyrir helstu eiginleikum náttúruvænna og gerviefna.

Náttúrugreinar

Markmiðum í náttúrugreinum er skipt í hæfniviðmið um verklag og hæfniviðmið um viðfangsefni. Hvorum þessara þátta er svo skipt í nokkra undirflokka.

Hæfniviðmið um verklag

Geta til aðgerða

Að nemandi:

- Geti greint og sagt frá hvernig tækninotkun og sjálfvirkni getur aukið eða dregið úr lífsgæðum íbúa og umhverfi þeirra.
- Geti rætt mikilvægi samvinnu í samstilltum aðgerðum sem varða eigið umhverfi.

Nýsköpun og hagnýting þekkingar

Að nemandi:

- Geti fjallað um hvernig ólík hæfni nýtist í störfum nútímans.

Gildi og hlutverk vísinda og tækni

Að nemandi:

- Geti lesið og skrifað um hugtök í náttúruvísindum.
- Geti tengt þekkingu og beitingu vinnubragða í náttúrufræðinámi við lausn annarra verkefna og útskýrt hugsanleg áhrif nýjustu tækni og vísinda á vísindalega þekkingu.

Vinnubrögð og færni

Að nemandi:

- Geti framkvæmt og útskýrt einfaldar athuganir úti og inni.
- Geti útskýrt texta um náttúruvísindi sér til gagns og farið eftir einföldum munnlegum og skriflegum leiðbeiningum.
- Geti hlustað á, metið og rætt hugmyndir annarra.

Ábyrgð á umhverfinu

Að nemandi:

- Geti tekið eftir og rætt atriði í umhverfinu sínu, gert grein fyrir áhrifum þeirra á lífsgæði íbúa.
- Geti lýst dæmum af áhrifum af gjörðum mannsins á náttúru og manngert umhverfi í heimabyggð og á Íslandi, sagt frá hugsanlegri þróun í framtíðinni.

Hæfniviðmið um viðfangsefni

Að búa á jörðinni

Að nemandi:

- Geti framkvæmt og lýst eigin athugunum á jarðvegi, veðrun, rofi og himingeimnum.
- Geti útskýrt hvernig Ísland byggist upp, hvernig landslag þess og jarðvegur breytist.
- Geti rætt um hvernig ræktanlegt land er notað og ýmsar hliðar landnotkunar og verndunar gróðurs.

Lífsskilyrði manna

Að nemandi:

- Geti lýst samspili lífvera og lífvana þátta og tengt það hugmyndum manna um uppruna og þróun lífs á jörðu.

Náttúra Íslands

Að nemandi:

- Geti lýst reynslu sinni, athugun og upplifun af lífverum í náttúrulegu umhverfi.
- Geti lýst einkennum plantna og dýra, stöðu þeirra í náttúrunni, tengsl þeirra innbyrðis og við umhverfi sitt.

- Geti lýst ólíkum vistkerfum á heimaslóð eða við Ísland.
- Geti útskýrt hvernig aðlögum lífvera að umhverfinu gerir þær hæfari til að lifa af og fjölga sér.
- Geti útskýrt hvar og hverju helstu náttúruhamfarir verða, sem búast má við á Íslandi og hvernig viðbrögð við þeim eru skipulögð.

Heilbrigði umhverfisins

Að nemandi:

- Geti útskýrt þjónustu sem náttúrulegir ferlar veita.

Samspil vísinda, tækni og þróunar í samfélaginu

- Geti gert grein fyrir næringargildi ólíkrar fæðu og hvers konar fæða er framleidd á Íslandi.

Skólaíþróttir

Líkamsvitund, leikni og afkastageta

Að nemandi:

- Geti gert æfingar sem reyna á loftháð þol, s.s. hlaup og leikir utandyra.
- Geti gert æfingar sem reyna á styrk og stöðuleika útlími og bols.
- Geti gert flóknar samsettar æfingar sem reyna á liðleika og samhæfingu.
- Geti sýnt fram á leikni í nokkrum íþróttagreinum.
- Taki þátt í stöðluðum prófum til að meta þrek og hreysti, s.s fjölþrepapróf og Cooperspróf, stökk án atrennu og tímamælingum.
- Geti sýnt viðstöðulaust bringusund, skólabaksund, baksund, skriðsund og kafsund 8 m auk þess að stinga sér af bakka.

Félagslegir þættir

Að nemandi:

- Sýni virðingu og góða framkomu í keppni og jákvæð og árangursrík samskipti til að efla liðsanda.
- Viðhafi og fari eftir leikreglum í einstaklings- og hópíþróttum.
- Ræði um líkamsvitund, kynheilbrigði, staðalímyndir í íþróttaumfjöllun og taki virka afstöðu gegn ofbeldi.

Heilsa og efling þekkingar

Að nemandi.

- Geti gert sér grein fyrir gildi heilbrigðs lífennis fyrir starfsemi líkamans og mikilvægi hreinlætis í tengslum við íþróttir og sundiðkun og notað hugtök sem tengjast sundiðkun og íþróttum.
- Geti útskýrt misjafnan líkamlegan þroska einstaklinga og kynja.
- Noti hugtök sem tengjast sundiðkun og íþróttum.
- Geti tengt hlutverk taugakerfis, hjarta, blóðrásar og lungna við líkamlega áreynslu.
- Geti nýtt niðurstöðu prófa til að setja sér skammtíma- og langtíma markmið í íþróttum og heilsurækt og unnið að þeim.
- Geti sótt sér margvíslegar upplýsingar við undirbúning og úrvinnslu verkefna í skólaíþróttum og útivist.
- Geti notað mælingar með mismunandi mælinákvæmni við mat á afkastagetu.
- Taki þátt í glímu og ýmsum leikjum.
- Geti tekið þátt á ábyrgan hátt í útivist með tilliti til aðstæðna og ratað um landsvæði eftir korti.

Öryggis- og skipulagsreglur

Að nemandi:

- Geti sér grein fyrir mikilvægi öryggis- og umgengisregla og geti tekið ákvarðanir á þeim grunni.
- Kynnist mikilvægi hreinlætis í tengslum við íþróttá- og sundiðkun.

Samfélagsgreinar

Markmiðum í samfélagsgreinum er skipt í efnisflokkana reynsluheimur, hugarheimur og félagsheimur.

Reynsluheimur

Að nemandi:

- Geti gert grein fyrir einkennum, stöðu og samstarfi Norðurlandanna.
- Geti áttað sig á hvernig loftslag og gróðurfar hafa áhrif á búsetu og lífsskilyrði manna.
- Geti gert sér grein fyrir nýtingu og vernd auðlinda og umhverfis.
- Geti lýst myndun og þróun íslensks þjóðfélags og dregið upp mynd af afmörkuðum efnispáttum þess.
- Geti gert sér grein fyrir áhrifum trúarbragða á líf og samskipti fólks.
- Geti rætt viðfangsefni sem snerta trú, lífsviðhorf og siðferði og sett í samhengi við atburði daglegs lífs.
- Geti lýst nokkrum einkennum lýðræðislegra samfélagshátta og hlutverkum nokkurra stofnanna samfélagsins.

Hugarheimur

Að nemandi:

- Geti gert sér grein fyrir eigin styrkleikum og veikleikum.
- Geti lýst sjálfum sér og metið sjálfsmýnd sína, út frá nærsamfélagi, umhverfi og menningu.
- Geti sett sig í spor fólks með ólíkan bakgrunn á völdum stöðum og tímum.
- Geti sett sér markmið og gert áætlanir við fjölbreytt viðfangsefni.

Félagsheimur

Að nemandi:

- Geti tekið þátt í lýðræðislegu samstarfi og samræðu.
- Geti metið og brugðist við ólíkum skoðunum og upplýsingum á fordómalausan hátt.
- Geti tjáð þekkingu sína og viðhorf með fjölbreyttum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra.
- Geti tekið þátt í samfélagsmálum á ábyrgan hátt.

Stærðfræði

Markmiðum í stærðfræði er skipt í efnisflokkana: að geta spurt og svarað með stærðfræði, að kunna að fara með tungumál og verkfræði stærðfræðinnar, vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar, tölur og reikningur, algebra, rúmfræði og mælingar og tölfræði og líkindi.

Að geta spurt og svarað með stærðfræði

Að nemandi:

- Geti tekið þátt í umræðum um spurningar og svör sem eru einkennandi fyrir stærðfræði.
- Geti spurt, tjáð sig munnlega og skriflega um spurningar og svör sem eru einkennandi fyrir stærðfræði.
- Geti leyst stærðfræðiþrautir um viðfangsefni sem gefa tækifæri til að beita innsæi, eigin túlkun og framsetningu, byggða á fyrri reynslu og þekkingu.

Að kunna að fara með tungumál og verkfræði stærðfræðinnar

Að nemandi:

- Geti notað óformlega framsetningu annars vegar og táknmál stærðfræðinnar hins vegar og sýnt að hann skilur innbyrðis tengsl þeirra.
- Geti sett sig inn í og tjáð sig bæði munnlega og skriflega um ólíkar leiðir við lausnir stærðfræðiverkefna.
- Geti valið og notað hentug verkfæri, þar með talin hlutbundin gögn, reinirit, talnalínu vasareikna og tölvur, til rannsókna á stærðfræðilegum viðfangsefnum.

Vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar

Að nemandi:

- Geti tekið þátt í að þróa fjölbreyttar lasunaleiðir með því að nota skráningu með tölum, texta og teikningum.
- Geti lesið einfaldan fræðilegan texta og notað upplýsingar þar sem stærðfræðihugtök koma fyrir.
- Geti undirbúið og flutt kynningar á eigin vinnu með stærðfræði.
- Geti unnið í samvinnu við aðra að lausnum stærðfræðiverkefna þar sem byggt er á ólíkum forsendum og hugmyndum nemenda.

Tölur og reikningur

Að nemandi:

- Geti notað ræðar tölur, raðað þeim og borið saman.
- Geti notað tugakerfisrithátt og sýnt að hann skilur sætiskerfi.
- Geti skráð hlutföll og brot á ólíka vegu og sýnt fram á að hann skilur sambandið milli almennra brota og tugabrota.
- Geti reiknað á hlutbundinn og óhlutbundinn hátt með ræðum tölum.
- Geti tekið þátt í að þróa hentugar aðferðir við reikning með ræðum tölum sem byggja á eigin skilningi.
- Geti leyst viðfangsefni sem sprottin eru úr daglegu lífi og umhverfi, með hugarreikningi vasareikni, tölvuforritum og skriflegum útreikningum.
- Geti notað almenn brot, tugabrot og prósentur við útreikninga á daglegum viðfangsefnum.
- Geti nýtt sér samhengi og tengsl reikniaðgerðanna og notað algengar reiknireglur, s.s. víxlreglu, tengireglu og dreifireglu.

Algebra

Að nemandi:

- Geti rannsakað og sett fram talnamynstur á skipulegan hátt og unnið með regluleika í rúmfræði, lýst mynstrum og venslum með tölum, myndum, orðum og á táknmáli algebrunnar.
- Geti notað bókstafi fyrir óþekktar stærðir í einföldum stæðum og jöfnum.

Rúmfræði og mælingar

Að nemandi:

- Geti notað hugtök og aðferðir rúmfræðinnar til að útskýra hversdagsleg og fræðileg fyrirbrigði.
- Geti rannsakað og greint tvívíð og þrívíð form, teiknað einfaldar flatar- og þrívíddarmyndir, speglað, snúið og hliðrað flatarmyndum við rannsóknir á mynstrum sem þekja flötinn.
- Geti áætlað og mælt horn, þyngd, tíma og hitastig með viðeigandi mælikvarða og dregið ályktanir af mælingunum.
- Geti tengt tölur og útreikninga við flatarmyndir og þrívíða hluti.

Tölfræði og líkindi

Að nemandi:

- Geti safnað og unnið úr gögnum, miðlað upplýsingum um þau, m.a. með töflum og myndritum.
- Geti gert einfaldar tölfræðirannsóknir og dregið einfaldar ályktanir af þeim.
- Geti reiknað út líkur í einföldum tilvikum.

Upplýsinga- og tæknimennt

Markmið í upplýsinga- og tæknimennt eru flokkuð í fimm flokka. Þeir eru: vinnulag og vinnubrögð, upplýsingaöflun og úrvinnsla, tækni og búnaður, sköpun og miðlun, siðferði og öryggismál.

Vinnulag og vinnubrögð

Að nemandi:

- Geti nýtt upplýsingaver sér til gagns bæði í stýrðu námi og á eigin forsendum.

Upplýsingaöflun og úrvinnsla

Að nemandi:

- Geti nýtt fjölbreyttar leiðir og leitarvélar við markvissa öflun upplýsinga við hæfi.
- Geti nýtt hugbúnað og forrit við einfalda uppbyggingu og uppsetningu ritsmíða.
- **Tækni og búnaður**

Að nemandi:

- Geti nýtt hugbúnað/forrit við gerð ritunarverkefna og framsetningu tölulegra gagna.